

CAS-FESS-SAGEN I NORDJYLLAND

Metoderapport om sparring i en
graverproces

LAURA WINTHER MØLLER

Journalist
TV2 NORD

SARA LAADAL MORTENSEN

Graverredaktør
Gravercentret

INTRODUKTION

Gravercentret har hjulpet journalist Laura Winther Møller og redaktionschef Anders Leonhard Jensen fra TV2 Nord i forbindelse med afsløringen af en kontroversiel praksis blandt nordjyske læger og privathospitaler. Historien begyndte med et tip, der førte til en dybdegående undersøgelse, som afslørede en alarmerende stigning i antallet af operationer for kronisk bihulebetændelse i Nordjylland. De endte med at afdække hvordan et privathospital i Aalborg har lavet markant flere operationer for kronisk bihulebetændelse end resten af landet, henvist af de samme læger, som ejer privathospitalet.

Metoderapporten er lavet på baggrund af deres erfaringer med graverprojektet. Her vil du kunne finde brugbare eksempler samt ting, de ville have gjort anderledes, som du kan lade dig inspirere af i dit næste graverprojekt. De har valgt at fokusere på sparring, da det er her, de oplever at have fået mest ud af projektet og samtidig, hvor de har forbedret sig.

TV2 Nords artikler om sagen

[Særlig operation eksploderet i Nordjylland: Lægerne har ingen forklaring.](#)

[Privatlæger i dobbeltroller: Har høstet millioner på operationer, de selv har henvist til.](#)

[Høster millioner på smart lægefidus: En fejl, at det ikke er ulovligt, mener ekspert](#)

SAGEN OPSUMMERET

I Nordjylland er antallet af operationer for kronisk bihulebetændelse steget dramatisk siden 2021. Særligt privathospitalet Budolfi har tjent millioner på at udføre disse operationer. De fire læger, der ejer hospitalet, arbejder også i klinikker, hvorfra de henviser patienter til operationerne, hvilket har rejst etiske spørgsmål om deres dobbeltrolle.

Denne praksis har skabt bekymring, da der ikke er fundet en faglig forklaring på, hvorfor så mange nordjyder pludselig skal opereres for bihulebetændelse. Ifølge eksperter, som overlæge Therese Ovesen, er det usandsynligt, at sygdomsforekomsten skulle stige så markant. Region Nordjylland har heller ikke kunnet forklare stigningen, men operationerne har kostet regionen op mod 20 millioner kroner fra 2021 til 2023.

Privatlægernes dobbeltrolle er lovlige, da der ikke er nogen regler, der forhindrer læger i at henvise patienter til et privathospital, de ejer. Dog har sundhedsøkonom Jakob Kjellberg fra VIVE og politiker Flemming Møller Mortensen kaldt dette et hul i lovgivningen, der bør lukkes. De frygter, at økonomiske interesser kan påvirke lægernes beslutning om at henvise patienter til operationer, hvilket svækker tilliden til sundhedsvæsenets faglighed.

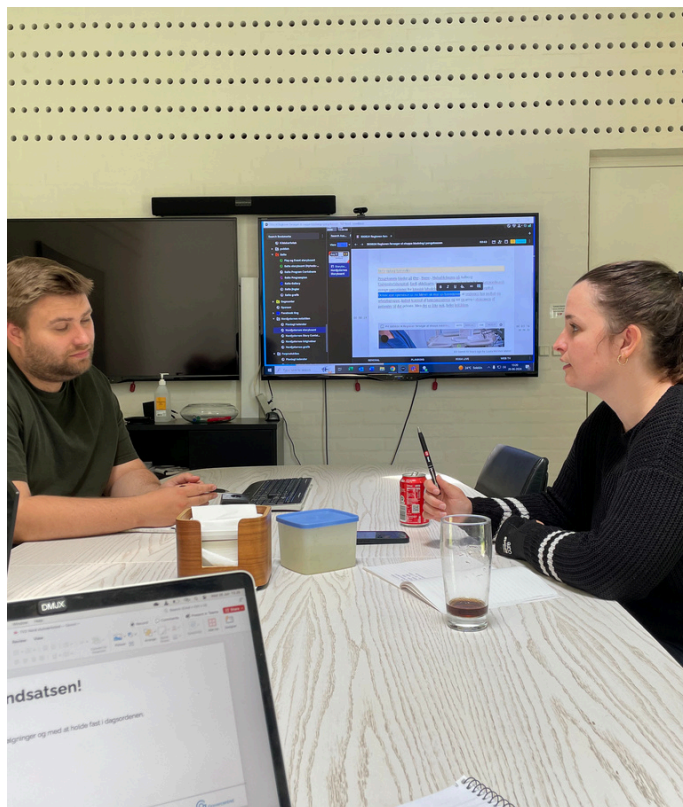
Budolfi Privathospital afviser økonomiske bagtanker og forklarer, at mange patienter er blevet henvist til dem på grund af overbelastning i det offentlige system under coronapandemien. Men Aalborg Universitetshospital har siden fundet, at omkring 20 % af de patienter, der blev henvist til operation, ikke havde behov for den, hvilket yderligere forstærker kritikken af praksissen. Sagen har fremhævet de potentielle interessekonflikter i sundhedssystemet og behovet for bedre regulering for at sikre, at faglighed altid er den afgørende faktor for, om patienter behandles i det offentlige eller private system.

GODE RÅD TIL SPARRING:

1. Vær minimum 2 journalist på projektet.

2. Lav et påstandsark sorteret efter PÅKL.

3. Line-by-line-gennemgang inden udgivelse.

BEMANDING PÅ PROJEKTET

Ideelt med minimum 2 journalister, da behovet for sparring er langt større på et graverprojekt.

En ting, der står helt klart for både redaktør og journalist efter vores projekt, er, at der som minimum skulle have været en halv journalist mere på opgaven fra start. Foruden Gravercentret var vi en redaktør og en journalist på projektet med mulighed for, at der kunne kobles flere på, hvis det blev nødvendigt.

Med det store arbejde og de mange informationer, man indsamler i et graverprojekt, viste det sig, at der skulle have været en ekstra journalist til at spare, udvælge og assistere undervejs. Det blev alt for komplekst at hente den fulde sparring fra kollegaer, der ikke var fuldt inde i projektet og de overvejelser, der allerede havde været, fordi alt skulle ridses op hver gang, og vedkommende alligevel ikke ville have et fuldt overblik over materialet.

Vi mener derfor, det er afgørende, at der er en anden journalist at spare med, som sidder med på alle møder i sagen, så vedkommende kender overvejelserne bag. Den ekstra person kan være helt eller halvt med på projektet, men møderne og adgang til filerne i projektet er et minimum. Den ekstra ressource vil være til store gavn i daglige overvejelser, fx inden man ringer en kilde op – hvad skal der spørges om? Og især når/hvis man mister overblikket over materialet, vinklingen og opbygningen af produktet, vil sparringen være relevant. Derudover kan det gøre meget for den primære journalist, der sidder med en masse tråde, at der en gang imellem er én, der lige kan finde en kilde, hjælpe med at lede efter en case etc.

Vores oplevelse er, at den ekstra halve eller hele person på opgaven, sparringspartneren, ikke skal være redaktøren. Det er godt at have en god redaktør at sparre med, men der er en masse små mellemregninger og overvejelser undervejs, som ikke behøver at komme på redaktørniveau, hvis man også selv ønsker at tage ejerskab over projektet.

OVERBLIK OVER PÅSTANDE

En ting, der fungerede rigtig godt i vores projekt til sparring, var et dokument med et overblik over påstande. Her noterede journalisten løbende alle de påstande, vi arbejdede med fra starten eller som blev til undervejs, i den skarpeste form, vi havde belæg for.

- *Eks. Der er sket en uforklaret fordobling af antallet af cas-fess-operationer i Nordjylland.*
- *Eks. AAUH er begyndt at forundersøge alle henviste og har fundet, at 20 % ikke behøver en operation.*

Arket havde flere fordele; For det første blev man tvunget til at formulere påstanden/vinklen på én sætning, så det var tydeligt, hvad man ønskede at fortælle med det. For det andet kunne det bruges til at få overblik over, hvilke mulige ting, der kan vinkles på, og hvilke påstande der var mest interessante. Arket kunne nemt deles med udenforstående kollegaer til sparring, som uden at kende historien kunne forholde sig til, hvilke påstande der var mest iøjnefaldende hos dem. Det er et rigtig godt værktøj, hvis man selv er så begrævet i sagen, at man ikke længere er sikker på, hvad der er vigtigst.

PÅKL

- PROBLEM
- ÅRSAG
- KONSEKVENNS
- LØSNING

Påstandene var i vores tilfælde delt op efter PÅKL. Det gav et godt overblik over, om det egentlig var problemet eller konsekvensen eller noget andet, der var hovedvinklen. Samtidig hjalp det til opbygning af skelettet til produktet, fordi man fx kunne vælge, at hovedvinklen var konsekvensen, men at det tilhørende problem og årsag skulle forklares som en mindre ting i en speak. Ved indslag to kunne det så være, at det var en af de andre problempåstande, der var hovedvinklen, men at dens tilsvarende løsning også skulle forklares.

Fra projektets start udarbejdede vi sammen med Gravercentret en vinkelsætning for maksimumshistorien, hvor alt, vi havde hørt, kunne bevises, og minimumshistorien, som var det mindste vi skulle have hjem, for at vi ville bringe historien. Påstandsarket hjalp til at se, hvor tæt på eller langt fra vi var fra minimums- og maksimumshistorien.

Eksempel:

Problem: Nordjyske læger henviser til et privathospital, de selv ejer. Det skaber tvivl om økonomiske incitamenter i sundhedssystemet.

Årsag: Coronapukkel. Henvisningerne skal ikke godkendes i det offentlige.

Konsekvens: Hvis der ikke findes en sundhedsfaglig begrundelse for stigningen, kan der være sket overbehandling (eller som minimum behandling ved lavere indikation end tidligere - hvilket der er helt klare regler for).

Løsning: Lovændring - Det bør være ulovligt at henvise til et hospital, man selv ejer, ligesom man ikke må henvise til et hospital, hvor man selv arbejder.

Løsningen her blev hovedvinklen i indslag 2. Mens problemet var hovedvinklen i indslag 1, hvor også konsekvensen blev berørt.

LINE-BY-LINE- GENNEMGANG

Alle tekstens påstande gennemgås linje for linje

Den mest brugbare sparring, vi fik undervejs, var en line-by-line-gennemgang med Gravercentret lige før udgivelse. Det kan lige så fint laves indenfor egen redaktion.

Da de tre første indslag og artikler lå klar, og der var få dage til udgivelse, satte vi os ned og gennemgik hver linje i hvert produkt en ad gangen. Både oplæg, syncer, speaks og artikler blev gennemgået. Her stillede sparringspartnerne spørgsmål til formuleringer, styrkemarkører og belæg for at sikre, at der var dækning for det hele, at det blev forstået rigtigt, men også at vi strammede den så meget, som vi kunne indenfor belægget.

Det gav en stor tryghed i, at det vi udgav, var noget, vi kunne stå på mål for og havde dækning for, fordi hver eneste detalje var gennemgået af både journalist, redaktør og sparringspartner sammen. Samtidig gav det en ro at vide, at det, vi udgav, var den bedst mulige historie med den viden, vi havde indsamlet.

Vi kan se at de historier, vi arbejder grundigere med, har større gennemslagskraft.

Anders Leonhard Jensen
Redaktionschef, TV2 Nord

af Laura Winther Møller og Anders Leonhard Jensen

Et kendt, nordjysk privathospital får hug for at indkassere millioner på operationer, som ejerne selv har henvist til via deres klinik.

SPØRGSMÅL? KONTAKT OS

Laura Winther Møller
Journalist, TV2 Nord
laml@tv2nord.dk
tlf. nr. 30425200

Sara Laadal Mortensen
graverredaktør, Gravercentret
sara@gravercentret.dk
tlf. nr. 61308067

